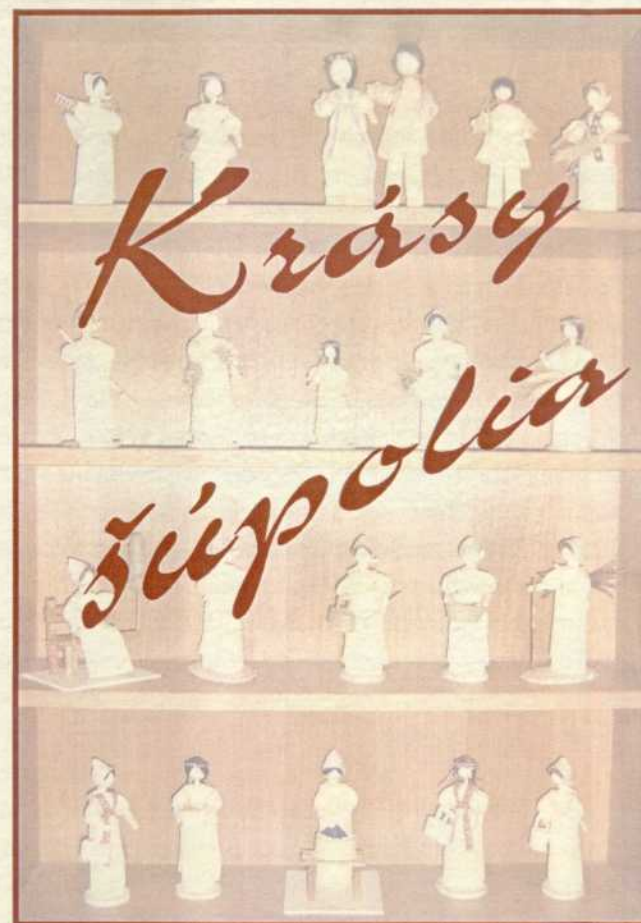

Banskobystrický samosprávny kraj
Knížnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote

MDC: 746

Názov: Krásy šúpolia

Zost. Bc. Rita Herczegová

Zodp.: PhDr. Tána Mikitová

Vydala: Knížnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote

Rok vydania: 2012

Náklad: 40 ks

Bibliografický leták

2012

Šúpolie

Tuhé listy, do ktorých je zavinutý kukuričný klas, poskytujú na pletenie a viazanie mimoriadne pekný a napriek krátkym rozmerom použiteľný materiál, ktorý sa vyznačuje aj veľkou odolnosťou.

Vonkajšie listy sú pomerne pevné, sivozelenej farby. Zbierajú sa pri lámaní kukurice. Svetlé listy, tzv. „perá“, ktoré tvoria vrstvu najbližšiu klasu, sa uvoľnia až po jeho vyschnutí. Sú síce pevné, ale dajú sa najlepšie spracovať. Listy zo strednej vrstvy majú aj strednú kvalitu a farbu. Strednú a jemnejšiu vrstvu treba hľadať tam, kde sa kukurica oddeľuje od klasu. Šúpolie potom naširoko rozložené sušíme na slnku, aby si ponechalo svoju peknú farbu. Sčernené listy sa musia hneď odstrániť. Vysušené šúpolie si rozdelíme podľa hrúbky a farby. Dá sa dlhodobo uskladňovať, ak ho uložíme vo vreckách na suchom a vzdušnom mieste.

Predtým, ako začneme so šúpolím pracovať, namočíme ho do teplej vody. Za krátky čas sa šúpolie stáva mäkké, ohybné a dobre sa s ním pracuje. Poriadne z neho vytlačíme vodu a do použitia ho prikryjeme vlhkým uterákom. Nespotrebované mokré šúpolie môžeme opäť rozložiť a usušiť.

www.zivetradicie.sk

Šúpolie sa používalo v košíkárstve, v polovici 20. storočia sa okrem výroby úžitkových predmetov rozvinula i výroba figúrok s motívami z dedinského prostredia.

Eva Dolinajová

Eva Dolinajová sa narodila 10. 6. 1938 v Tisovci. Základnú školu ukončila v Rožňave. Ďalej študovala na SPŠH v Tisovci. Šúpolienky začala vyrábať v roku 1995.

„Inšpiruje ma ľudové umenie i život sedliakov v minulosti. Zo šúpolia som vytvorila i drotárov, poľnohospodárov s motykami i ženy-priadky.

Samotnú bábiku vytváram asi dvadsať minút. Potom sa zameriavam na detaily: vlásky, košíky a náradie. Okrem šúpolia používam aj látku, stužky a drevo na podstavce a lavičky.“

E. D.

Literatúra:

1. Valéria Gyurusiová : šúpolie, ktoré upokojuje / Nora Čechmánková. In: Remeslo, umenie, dizajn. - Roč. 11, č. 4 (2010), s. 14 - 15.
2. Kukoricahéj - álmok : bibliai alakok, mesehősök formálódnak keze között [Sny z kukuričného šúpolia] / Klára Bokor ; Ágnes Keszegh. In: Szabad újság. - Év. XVI., sz. 50 (2008), o. 4.
3. Prírodné pletivá v tradičnej a súčasnej slovenskej kultúre : zborník zo sympózia remeselníkov. - Bratislava : Ústredie ľudovej umeleckej výroby, 2006.
4. Deti nevedia, čo je to kolovrátko / Milan Suja. In: Nový Vpred Žurnál. - Roč. 9, č. 17 (25. 4. 2000), [Príl. Podpolianske noviny. - Č. 4, s. 2]
5. Šúpolie - umenie i zábava / Zora Mintalová. In: Slovenská republika. - Roč. 6, č. 23 (29. 1. 1998), s. 8 - 9.
6. Šúpolové bábiky / Beáta Husová; Ilustr. Marta Ondrušková. - Bratislava : ÚĽUV, 1996. - 25 s.
7. Pletenie zo šúpolia / Zora Valentová ; Ilustr. Marta Ondrušková. - Bratislava : ÚĽUV, 1996. - 29 s.
8. Bábiky z kukuričného šúpolia / Kamila Rauchová. - Bratislava : Ústredie ľudovej umeleckej výroby, 1963. - 10 s.
9. www.uluv.sk
10. www.zivetradicie.sk

